

GLOBAALI KEHITYS KYSEENALAISTAA PERINTEET JA KANSALLISKULTTUURIN

Globalisaation taloudellisista vaikutuksista ja uhkakuvista paikallisesti toimiviin yrityksiin ja pääomaan on puhuttu paljon. Professori **Raul Pertierra** mukaan globalisaatiolla on myös merkittäviä kulttuurillisia ulottuvuuksia: se voi irrottaa yksittäiset kansalaiset perinteisestä paikallisesta kulttuuritaustastaan tuodessaan mahdollisuuksia liittyä teknologisen kehityksen mahdollistamiin globaaliyhteisöihin.

–Globalisaatio on aikamme suuri kulttuurinen haaste, väittää professori Raul Pertierra.

Perinteiset tavat ja arvot joutuvat kovalle, kun kulttuurisia raja-aitoja jatkuvasti koetellaan.

Pertierran mukaan globaali kehitys on hionut perinteisestä kansalaisesta tiedostavan, itsenäisen yksilön, joka ymmärtää käyttäen hyväksi avautuvia mahdollisuuksia. Nämä vapauttavan vuosituhannen ihmiset suuntaavat katseensa kokonaan uudenlaisiin viiteryhmiin ja asettavat oppimansa kansalliset perinteet helposti kyseenalaisiksi. Onko globalisaatio saamassa yliotteen kansallisuusaatteesta?

Perinteinen kulttuuri ei tyydytä

Perinteisesti kulttuurilla ja siihen sisällytetyllä identiteetillä on tarkoitettu alueellista tai kansallista yhdenmukaisuutta ja ajatusmaailmaa.

Näköalojen kasvaessa ja avartuessa kansalainen on omaksunut yhä kriittisemmän asenteen vallitseviin oloihin.

–Perinteinen kulttuuri on toiminut omanlaisena, irrallisena ja jopa rajoittavana maailmankuvana, Pertierra selvittää.

–Ihmiset ovat alkaneet kokea perinteiden tarjoamat puitteet ahdasmielisiksi ja suvaitsemattomiksi, etenkin niiden ollessa ristiriidassa tarjoutuvien uusien mahdollisuuksien kanssa.

Uudet globaalit yhteisöt

Globalisaation mukanaan tuoma kehitys antaa kulttuurille uudenlaisen merkityksen. Nykyään käsitteellä viitataan ilmiöihin kuten populaari- ja virtuaalikulttuuriin. Näiden kulttuureiden yhteys perustuu yhteiseen, muista poikkeavaan aate- ja ajatusmaailmaan.

–Globaalius antaa kulttuureille potkua entisestään – aatteen tai liikkeen kauas-

kantoisuuden ajatellaan merkitsevän sekä uskottavuutta että oikeutusta, Pertierra kertoo.

Etäisyydetkään eivät estä ryhmän jäsenten keskinäistä yhteydenpitoa teknologisen kehityksen mahdollistaessa reaaliaikaisen tiedonsiirron ympäri maailmaa.

Kulttuureiden tuleva yhteiselo

Kun globalisaatio on avannut markkinat myös ajatusten tasolla, ovat ihmiset löytäneet itselleen hyvinkin poikkeavia kulttuurisia identiteettejä kuin mitä perinteinen kulttuuri on pystynyt tarjoamaan.

–Onko tämä sitten hyvää vai huonoa kehityskulkua, riippuu tarkastelevasta näkökulmasta, Pertierra mietiskelee.

Onhan globalisaatio merkki demokraattisesta edistyksestä – ihmisille on tarjolla rajaton määrä kulttuurisia viiteryhmiä, joiden pariin he voivat halutessaan soluttautua. Toisaalta on hyvä muistaa kansallisperinteiden arvo. Kehityksen vastustajat ovatkin omaksuneet jopa varsin jyrkkiä ja ehdottomia kantoja globalisaatioon. He pelkäävät sen aiheuttaman kehityksen uhkaavan perinteitä.

Menneisyyteen ei kuitenkaan ole paluuta.

–Missä suhteessa perinteinen ja globaali kulttuuri tulevat elämään rinta rinnan, voitässä vaiheessa esittää vain arvailuja, Raul Pertierra sanoo.

Haasteena on erityisesti vuorovaikutus ja yhteisen, jaetun ymmärryksen saavuttaminen laajassa globaalikulttuurissa. Pertierra muistuttaa:

–Mitä enemmän on kommunikoitavaa, sitä vähemmän kykenemme ymmärtämään.

ANNISOHVI HEIKKILÄ

Professori Raul Pertierra luennoi Psykoenterin symposiumissa 3.–4.11.2003, jossa käsiteltiin teknologisen kehityksen sosiaalisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia. Hän toimii tällä hetkellä Ateneo de Manilan yliopiston antropologian ja sosiologian laitoksella sekä Filippiinien yliopiston Aasian keskuksessa.

TAPIO VAN OOIK